

Βήμα - βήμα η πορεία εξυγίανσης και προσαρμογής

Με αργά αλλά σταθερά βήματα προχωρούν οι διαδικασίες εξυγίανσης και προσαρμογής των δημοτικών επιχειρήσεων στο νέο θεσμικό πλαίσιο. Μετά το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, ειδική νομοθετική ρύθμιση ανοίγει το δρόμο για μετατάξεις από τις δημοτικές επιχειρήσεις σε άλλους φορείς, ενώ δήμαρχοι και υπουργείο Εσωτερικών συζητούν προκειμένου να καταρτιστεί ειδική διάταξη σύμφωνα με την οποία θα ρυθμιστούν τα χρέη των επιχειρήσεων προς τα ασφαλιστικά ταμεία και την Εφορεία.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) συζητεί με το υπουργείο Εσωτερικών προκειμένου να υπάρξει μία κοινή πλατφόρμα συνεννόησης για το οριστικό κλείσιμο οικονομικών εκκρεμοτήτων, οι οποίες ταλαιπωρούν χρόνια τους δήμους που έχουν ζημιογόνες δημοτικές επιχειρήσεις. Στο γενικότερο πλαίσιο, το υπουργείο Εσωτερικών έχει εκδώσει αναλυτικό οδηγό, ο οποίος περιέχει όλες τις νομοθετικές αλλαγές, οι οποίες έχουν εκδοθεί και αφορούν τις προσαρμογές που πρέπει να κάνουν οι δήμαρχοι. Οι οδηγίες είναι σαφείς ως προς τα αναγκαία βήματα που θα χρειαστεί να υλοποιήσουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης προκειμένου να καταργήσουν ή να συγχωνεύσουν ζημιογόνες δημοτικές επιχειρήσεις και να τις προσαρμόσουν στο νέο καθεστώς.

Δύο είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι δήμοι στην προσπάθεια η οποία καταβάλλεται και θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος έτους:

Πρώτον, τι θα κάνουν για να μην στείλουν στην ανεργία τους υπαλλήλους που πλεονάζουν από τις δημοτικές επιχειρήσεις. Δεύτερον, πώς θα ρυθμίσουν τα χρέη χωρίς να βουλιάζει οικονομικά ο δημοτικός προϋπολογισμός.

Ο νόμος προβλέπει ότι τόσο οι αποζημιώσεις για τις απολύσεις, όσο και οι ρυθμίσεις των χρεών βαρύνουν τους δήμους, που είναι μέτοχοι των επιχειρήσεων. Πέρα από τις οφειλές προς τρίτους ένα μέρος των χρεών έχει συσσωρευτεί προς το ΙΚΑ, καθώς για αρκετά χρόνια δεν αποδίδονταν κανονικά οι εισφορές των ασφαλισμένων.

Το υπουργείο Εσωτερικών φαίνεται να είναι διατεθειμένο να συνδράμει τους ΟΤΑ προκειμένου να κλείσουν τις μαύρες τρύπες που έχουν δημιουργηθεί στα ασφαλιστικά ταμεία. Μάλιστα ένα από τα επικρατέστερα σενάρια είναι να κατανεμηθούν σε 10 δόσεις και το ποσό να εξασφαλιστεί ακόμα και μέσω δανείου που θα συνάψουν οι δήμοι με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Παρακάτω παρουσιάζονται τα βασικά σημεία των αλλαγών που έχουν θεσπιστεί καθώς οι προωθούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις που θα βοηθήσουν στην οριστική εξυγίανση των δημοτικών επιχειρήσεων.

Πώς ρυθμίζονται οικονομικές εκκρεμότητες των αμιγών επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το σχέδιο ειδικής νομοθετικής διάταξης, η οποία έχει καταρτιστεί ρυθμίζονται χρέη που σχετίζονται με οφειλές προς το Ελληνικό Δημόσιο και το ΙΚΑ. Η ρύθμιση αφορά αμιγείς δημοτικές και διαδημοτι-

κές επιχειρήσεις καθώς και ΔΕΥΑ.

Ανεξάρτητα αν τελούν ή όχι υπό εκκαθάριση, είτε είναι ταμειακά βεβαιωμένες, θα απαλλάσσονται από κάθε πρόσθετους φόρους, πρόστιμα, προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και κάθε μορφής επιβαρύνσεις.

Οι εξοφλήσεις θα γίνονται από τους δήμους που τις έχουν συστήσει και εμφανίζονται ως μέτοχοι. Όπως επισημαίνεται στο σχέδιο νόμου, στις οφειλές αυτές θα περιλαμβάνονται και όσες προκύπτουν έπειτα από έλεγχο των αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων.

Η καταβολή των οφειλών πραγματοποιείται εφάπαξ ή σε δόσεις, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του δέκατου μήνα από τη δημοσίευση σε ΦΕΚ της νομοθετικής ρύθμισης. Αν κάποιος δήμος δεν προβούν στο κλείσιμο των εκκρεμοτήτων τους, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται παραπάνω, τότε θα είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν κάθε είδους προσαυξήσεις.

Με αντίστοιχο τρόπο ρυθμίζονται και οι οφειλές που σχετίζονται με περιοδικές και εκκαθαριστικές δηλώσεις Φ.Π.Α. καθώς και δηλώσεις εισοδήματος και απόδοσης παρακρατηθέντων φόρων εισοδήματος. Η εξόφληση θα μπορεί να γίνει και σ' αυτή την περίπτωση σε δέκα ισόποσες δόσεις.

Ωστόσο πρόστιμα και πρόσθετοι φόροι που έχουν καταβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου δεν μπορούν να επιστραφούν, αλλά ούτε και να διαγραφούν. Το σημείο κλειδί της νομοθετικής ρύθμισης βρίσκεται στη δεύτερη παράγραφο του επίμαχου άρθρου, το οποίο προβλέπει μεταξύ άλλων ότι οι παραπάνω οφειλές των ΟΤΑ θα μπορούν να εξοφληθούν με τη σύναψη δανείου. Μάλιστα αν δεν υπάρξει τροποποίηση της διάταξης, η σχετική απόφαση για τη δανειοδότηση θα μπορεί να λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Μετατάξεις και λοιπά ζητήματα προσωπικού

Το θέμα του πλεονάζοντος προσωπικού των δημοτικών επιχειρήσεων ρυθμίζεται με διάταξη, η οποία περιέχεται στο νόμο 3613/07. Συγκεκριμένα με την παράγραφο 2 του άρθρου 25 του επίμαχου νόμου, δίνεται η δυνατότητα στο προσωπικό των επιχειρήσεων, το οποίο δεν μεταφέρεται στον οικείο Δήμο ή σε νομικό πρόσωπο αυτού ή σε ανώνυμη

εταιρεία του κατ' εφαρμογή των ρυθμίσεων του νέου Κώδικα, να μεταταχθεί -μεταφερθεί σε οποιαδήποτε Περιφέρεια ή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, καθώς και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα. Από τα νομικά αυτά πρόσωπα εξαιρούνται όσα είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο. Όπως υπογραμμίζεται σε εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών βασικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διάταξης αυτής είναι:

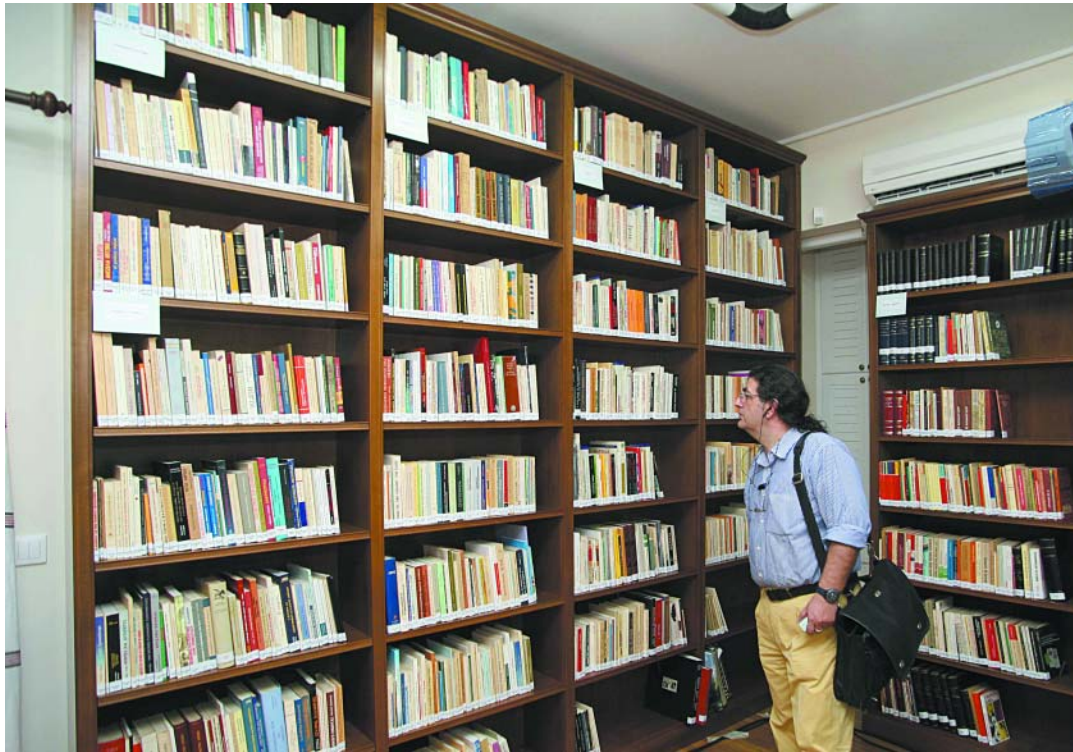
- Το προσωπικό αυτό να μην έχει μεταφερθεί ως πλεονάζον στο δήμο, σε νομικά του πρόσωπα ή σε Ανώνυμες Επιχειρήσεις του.
- Το προσωπικό αυτό να απασχολούνταν στην Επιχείρηση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου μέχρι 31-12-2005. Σε διαφορετική περίπτωση οι συμβάσεις εργασίας του θα πρέπει να έχουν αναγνωρισθεί ως αορίστου χρόνου κατά τη διαδικασία σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Π/Δ 164/2004.

Για τη μεταφορά του προσωπικού χρειάζεται να ληφθεί απόφαση από το Δημοτικό Συμβούλιο. Στην απόφαση αυτή θα καθορίζεται το πλεονάζον προσωπικό, που δεν έχει μεταφερθεί στον δήμο ή στα νομικά του πρόσωπα. Αναγκαία προϋπόθεση είναι να έχει υποβληθεί αίτηση μεταφοράς του ενδιαφερόμενου, στο φορέα υποδοχής. Η αίτηση μπορεί να κατατεθεί στην Περιφέρεια, τη νομαρχία, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. του Δημοσίου Τομέα.

Από τη στιγμή που θα ληφθεί σχετική απόφαση από το Δημοτικό Συμβούλιο οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν μόνο έξι μήνες στη διάθεσή τους για να καταθέσουν αίτηση μετάταξης.

Ο φορέας που απευθύνεται ο ενδιαφερόμενος για μετάταξη θα πρέπει σε 60 ημέρες από την υποβολή της αίτησης να δημοσιεύσει την απόφασή του. Το αρμόδιο όργανο για τη λήψη της επίμαχης απόφασης διαφοροποιείται ανάλογα με τον φορέα. Για αίτηση που θα υποβάλλεται σε Περιφέρεια, αρμόδιος είναι ο γενικός γραμματέας. Για αίτηση που θα υποβάλλεται σε νομαρχία, αρμόδιο είναι το νομαρχιακό συμβούλιο. Για αίτηση που θα υποβάλλεται σε νομικό πρόσωπο, αρμόδιο είναι το διοικητικό συμβούλιο του.

Η σχέση που θα έχει ο κατατασσόμενος στο νέο φορέα θα είναι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι όροι εργασίας και αμοιβής

θα είναι ίδιοι με εκείνους του λοιπού προσωπικού του φορέα. Σε κάθε περίπτωση θα λαμβάνεται υπόψη και η προϋπηρεσία του στην Επιχείρηση από την οποία μετατάχθηκε. Η πράξη κατάταξης του μεταφερόμενου προσωπικού, δημοσιεύεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο του οικείου ΟΤΑ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μορφές δημοτικών επιχειρήσεων σύμφωνα με τον νέο Δημοτικό Κώδικα

Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις διακρίνονται μεταξύ άλλων σε τέσσερις βασικές μορφές. Στις κοινωφελείς, τις επιχειρήσεις που διαχειρίζονται προγράμματα κοινωνικών δομών, εκείνες που είναι ειδικού σκοπού και τις αστικές μη κερδοσκοπικές. Στην πρώτη κατηγορία των κοινωφελών, η δραστηριότητά τους δεν είναι συνυφασμένη με την επιδίωξη κέρδους, αλλά με την καλύτερη και αποτελεσματικότερη άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων κοινωφελούς χαρακτήρα. Κοινωνικές υπηρεσίες, παιδεία, αθλητισμός και περιβάλλον είναι ορισμένοι από τους άξονες στην κατηγορία αυτή. Οι δήμοι μπορούν να συμπεριλάβουν και να συστήσουν κοινωφελείς επιχειρήσεις που θα ασχολούνται με τις εξής ενδεικτικές δραστηριότητες:

- τη λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού,

- τη λειτουργία ΚΑΠΗ,
- τη λειτουργία κέντρου πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες,
- τη λειτουργία δημοτικού ιατρείου,
- την υλοποίηση προγράμματος για την υποστήριξη των νέων που έχουν παραβατική συμπεριφορά,
- την υλοποίηση προγράμματος για την ελληνική γλώσσα στους μετανάστες,
- την υλοποίηση προγράμματος για την αναγωγή ατόμων με αναπηρία.
- τη λειτουργία βιβλιοθήκης,
- τη λειτουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών,
- τη λειτουργία πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής,
- τη λειτουργία πολιτιστικού και πνευματικού κέντρου,
- τη λειτουργία μουσείου,
- τη λειτουργία πινακοθήκης,
- τη λειτουργία κινηματογράφου και θεάτρου,
- τη λειτουργία φιλαρμονικής,
- τη λειτουργία ωδείου,
- τη λειτουργία σχολής χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής,
- τη λειτουργία γυμναστηρίου,
- τη λειτουργία αθλητικού κέντρου,
- τη διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών

παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων,

- την εκπόνηση και η υλοποίηση προγράμματος προστασίας αγρίων ζώων μιας περιοχής,
- τη διαχείριση μιας ιαματικής πηγής της περιοχής,
- τη λειτουργία σφαγείου,
- τη λειτουργία εργαστηρίου για τον έλεγχο της ρύπανσης ενός δήμου.

Στην εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών επισημαίνεται ότι στους σκοπούς κοινωφελούς επιχείρησης μπορεί να ανήκει ακόμα και η επισκευή - συντήρηση και αξιοποίηση ιστορικού κτιρίου. Για παράδειγμα το σπίτι ενός λογοτέχνη στη γενέτειρά του. Με σκοπό την ανάδειξη του έργου και της προσωπικότητας του συγκεκριμένου λογοτέχνη, είναι δυνατή η σύσταση κοινωφελούς επιχείρησης με σκοπό την επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση του σπιτιού καθώς, επίσης, και τη συγκέντρωση του έργου του, τη διοργάνωση σχετικών ημερίδων και εκδηλώσεων ακόμα και την έκδοση σχετικού βιβλίου.

Ωστόσο υπογραμμίζεται ρητά ότι, δεν αποτελούν αντικείμενο της δραστηριότητας κοινωφελούς δημοτικής επιχείρησης δράσεις όπως η παροχή υπηρεσιών για την καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων, η αποκομιδή απορριμμάτων, η δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και η λειτουργία κοιμητηρίων.

Σε περίπτωση που ήδη λειτουργούν τέτοιου είδους δημοτικές επιχειρήσεις, αυτές θα πρέπει να κλείσουν τον κύκλο τους μέχρι το τέλος του 2008.

Από την κατηγορία των κοινωφελών επιχειρήσεων εξαιρούνται και δραστηριότητες που έχουν σχέση μεταξύ άλλων με τη δημιουργία τοπικών συμβουλίων παραβατικότητας, τη σύσταση τοπικών Συμβουλίων Νέων και την προστασία μουσείων και αρχαιολογικών - ιστορικών χώρων. Δεν μπορεί δηλαδή να συσταθεί δημοτική επιχείρηση για τη προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας, καθώς αυτό είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού. Ωστόσο μπορεί να συσταθεί επιχείρηση που θα έχει ως στόχο της τη προστασία ενός σπηλαίου που αποτελεί περιουσία ενός Δήμου.

Εκτός κοινωφελών Επιχειρήσεων τίθενται και δραστηριότητες που αφορούν την ύδρευση και αποχέτευση, τις σχολικές επιτροπές, το πολιτιστικό τουρισμό καθώς και θέματα πολεοδομίας και χωροταξίας.

Μία υποκατηγορία κοινωφελών επιχειρήσεων είναι οι δημοτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαχειρίζονται προγράμματα κοινωνικών δομών. Αυτά τα προγράμματα συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. με κοινή απόφαση των υπουργών Εσωτερικών, Υγείας και Οικονομίας έχει εξασφαλιστεί η ομαλή συνέχιση των σχετικών προγραμμάτων μέχρι τον Αύγουστο του 2008.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις που ασχολούνται μ' αυτό το αντικείμενο θα συνεχίσουν να λειτουργούν ως έχουν μέχρι το τέλος του έτους. Όπως επισημαίνεται στην εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών όσες δημοτικές επιχειρήσεις διαχειρίζονται τέτοια προγράμματα θα πρέπει να προσαρμοστούν στις διατάξεις του νέου Κώδικα και υποχρεωτικά να λάβουν τη μορφή κοινωφελούς επιχείρησης. Με αντίστοιχη κοινή υπουργική απόφαση παρατείνεται μέχρι τέλος Αυγούστου και η λειτουργία του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» το οποίο χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους. Για το θέμα αυτό αναμένεται να εκδοθεί σύντομα κοινή υπουργική απόφαση.

Οι Ανώνυμες Εταιρείες

Οι ανώνυμες εταιρείες των Δήμων είναι ουσιαστικά εμπορικές εταιρείες, οι οποίες έχουν ως σκοπό τους το κέρδος και για το λόγο αυτό διέπονται από τους νόμους της ιδιωτικής οικονομίας. Διακρίνονται από τις ιδιωτικές ανώνυμες εταιρείες και χαρακτηρίζονται ως επιχειρήσεις των Δήμων από το γεγονός ότι

ΟΤΑ διαθέτουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου τους.

Οι ανώνυμες εταιρείες αυτής της κατηγορίας δραστηριοποιούνται ως κοινές ανώνυμες εταιρείες, ως αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες και ως μονομετοχικές ανώνυμες εταιρείες. Αναγκαία βήματα για την ίδρυση τους μεταξύ άλλων είναι, η εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας, η έκδοση σχετικής απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου για τη σύσταση εταιρείας, η σύνταξη Καταστατικού και η αναγγελία στο επιμελητήριο.

Επιχειρήσεις αστικές μη κερδοσκοπικές και ειδικού σκοπού

Στις επιχειρήσεις των δήμων ειδικού σκοπού ανήκουν κυρίως οι ΔΕΥΑ.

Η λειτουργία τους εξακολουθεί να διέπεται από το σχετικό ιδρυτικό νομοθετικό πλαίσιο του 1980 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Ωστόσο το υπουργείο Εσωτερικών διατυπώνει και την άποψη ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου το ιδρυτικό τους νομοθετικό πλαίσιο παραπέμπει στο νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα. Πάντως σε ό,τι αφορά τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων των ΔΕΥΑ, επί συγκεκριμένων πράξεων ασκείται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Σε ότι αφορά τις αστικές μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, αυτές συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη πράξη σύστασής τους. Ωστόσο σύμφωνα με τον νέο Δημοτικό Κώδικα εφεξής, η σύσταση τους επιτρέπεται, μόνον στην περίπτωση που αυτό προβλέπεται ρητά από ειδική νομοθετική ρύθμιση ή από το κανονιστικό πλαίσιο εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 252 του Κώδικα οι Δήμοι δεν επιτρέπεται να συσταθούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη εταιρεία οποιασδήποτε μορφής, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στο Κώδικα. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει πως δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Δήμου σε υφιστάμενη αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία ΟΤΑ.

Τέλος εξαιρούνται και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δραστηριότητας δημοτικής επιχείρησης οι κρατικές αρμοδιότητες που έχουν παραχωρηθεί στους δήμους. Αυτό σημαίνει ότι οι ΟΤΑ δεν μπορούν να συστήσουν επιχειρήσεις που θα ασχολούνται με την τέλεση πολιτικού γάμου και τη τήρηση δημοτολογίου καθώς και μητρώου αρρένων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΩΝ

Μέχρι τέλος Απρίλη η ολοκλήρωση της σύνταξης

- Με δυσκολίες προχωρά η κατάρτιση των ΕΠ των δήμων, νέα παράταση δε θα δοθεί, σχεδιάζεται η λήψη πρόσθετων μέτρων και αποφάσεων για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα
- Μέχρι και μπλοκάρισμα χρηματοδοτήσεων συζητά το ΥΠΕΣ για όσους ΟΤΑ δεν τηρήσουν τις προθεσμίες

Στενεύουν ασφυκτικά τα περιθώρια για τους δήμους που δεν έχουν προχωρήσει στην κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Με βάση την τελευταία παράταση που δόθηκε από το υπουργείο Εσωτερικών οι δήμοι θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την κατάρτιση τους μέχρι το τέλος του Απρίλη. Ωστόσο σύμφωνα με τη μέχρι τώρα εικόνα η ανταπόκριση των δήμων, δεν είναι η αναμενόμενη με συνέπεια η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών και οι εμπλεκόμενοι φορείς να είναι ιδιαίτερα προβληματισμένοι.

Σύμφωνα με πληροφορίες υπάρχουν εισηγήσεις προς την πολιτεία, οι οποίες κάνουν λόγο ακόμα και για μπλοκάρισμα σημαντικών χρηματοδοτήσεων σε περίπτωση που οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν ολοκληρώσει μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία τις απαιτούμενες διαδικασίες σύνταξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Εκτός από τα ευρωπαϊκά κονδύλια, τα οποία μπορεί να μπλοκαριστούν, οι δήμοι που δεν θα καταθέσουν τα σχετικά προγράμματα, διατρέχουν το κίνδυνο να μην λάβουν έκτακτες χρηματοδοτήσεις και να βρεθούν εκτός του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ».

Πάντως προς το παρόν το υπουργείο Εσωτερικών δεν επιβεβαιώνει, ούτε και διαψεύδει τις σχετικές πληροφορίες. Σε σχετική ερώτη-

ση μας ο αρμόδιος υφυπουργός κ. Αθανάσιος Νάκος, επισήμανε ότι η εικόνα που υπάρχει αυτήν τη στιγμή δεν είναι ξεκάθαρη και εξέφρασε την ελπίδα ότι μέχρι τέλος Απριλίου που λήγει η παράταση, η πλειονότητα των δήμων θα έχει

ολοκληρώσει τα Επιχειρησιακά της Προγράμματα.

Σχετικά με τα μέτρα που εξετάζονται για την

περίοδο μετά τη λήξη της προθεσμίας, ο υφυπουργός απέφυγε να κάνει κάποια αναφορά επισημαίνοντας ότι αυτό θα εξαρτηθεί από το βαθμό ανταπόκρισης των ΟΤΑ. Επίσης ο κ. Νάκος δήλωσε ότι: «Τα επιχειρησιακά προγράμματα θα αποτελέσουν ένα χρήσιμο εργαλείο στα "χέρια" των ΟΤΑ. Για πρώτη φορά οι δήμοι αποκτούν στόχους σε όσα καλούνται να υλοποιήσουν προς όφελος των δημοτών τους. Το όραμά μας να μετατραπεί η Αυτοδιοίκηση σε μια ισχυρή διοίκηση, που θα στηρίζονται οι πολίτες για μια καλύτερη ποιότητα ζωής, γίνεται πραγματικότητα. Οι δράσεις που έχουμε σχεδιάσει αρχίζουν να υλοποιούνται. Η Αυτοδιοίκηση έχει μέλλον μπροστά της και η πολιτεία θα είναι αρωγός σε κάθε της προσπάθεια».

Πάντως το Υπουργείο Εσωτερικών, στο πλαίσιο υποστήριξης των ΟΤΑ, έχει προχωρήσει στην κατάρτιση προκήρυξης πρόσληψης εξειδικευμένου συμβούλου για την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Η πρόσληψη του ειδικού συμβούλου είναι στην διακριτική ευχέρεια των ΟΤΑ, εφόσον θεωρήσουν ότι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν μόνοι τους στην κατάρτιση των προγραμμάτων. Εν τω μεταξύ στο γενικότερο πλαίσιο, η εικόνα που υπάρχει αυτήν τη στιγμή δεν είναι σαφής, ενώ οι εμπλεκόμενοι φορείς επισημαίνουν την ανάγκη λήψης επιπλέον αποφάσεων

και μέτρων προκειμένου να μην δημιουργηθούν απροσπέλαστα προβλήματα.

Αν και κατά γενική ομολογία η σύνταξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων αποτελεί ένα σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο στα χέρια των αιρετών, ωστόσο οι πρώτες ενδείξεις δεν είναι ενθαρρυντικές. Πολλοί από τους υπόχρεους ΟΤΑ καταρτίζουν τα πρώτα τους σχέδια αναπτύσσοντας ένα θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο δεν περιέχει δράσεις και στόχους, αλλά γενικές αοριστολογίες. Ταυτόχρονα ένα σημαντικό ποσοστό των δημοτικών αρχών έχει απευθυνθεί σε ιδιώτες στους οποίους και έχει αναθέσει την εκπόνηση του προγράμματος. Αυτό ενέχει άλλον έναν κίνδυνο για τους δήμους. Εκτός από το ότι προκύπτει επιπλέον κόστος, αυτό που θα συνταχθεί μπορεί να μοιάζει περισσότερο σε μελέτη και λιγότερο σε ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα που θα έχει άξονες και στόχους τετραετίας.

Σε συντονιστικό επίπεδο, φαίνεται ότι ισχύει η λαϊκή παροιμία που λέει ότι, «όπου λαλούν πολλά κοκόρια, αργεί να ξημερώσει». Σε πρακτικό επίπεδο, υπουργείο Εσωτερικών, ΚΕΔΚΕ, ΕΕΤΑΑ, έχουν μεν συντονιστεί για να καταρτιστεί ένας κατατοπιστικός οδηγός για τη σύνταξη των προγραμμάτων, αλλά δεν έχουν καταφέρει να ελέγξουν ικανοποιητικά την επόμενη φάση. Προς το

παρόν ουδείς από τους εμπλεκόμενους έχει εικόνα σε πανελλαδική κλίμακα για τους δήμους που έχουν ανταποκριθεί, όπως επίσης ουδείς γνωρίζει αν τα προγράμματα που καταρτίζονται είναι σε σωστή κατεύθυνση. Οι μόνοι που έχουν μία σχετική εικόνα είναι οι γενικοί γραμματείς των 13 περιφερειών, καθώς εκεί κατατίθενται τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Μία από τις σκέψεις που έχουν διατυπωθεί είναι να υπάρξει ένα ειδικό πρόγραμμα παρακολούθησης σε κεντρικό επίπεδο προκειμένου να μπορέσει η πολιτεία να διαμορφώσει τις παρεμβάσεις της, όπου αυτό καταστεί αναγκαίο. Σε πρώτη φάση, σύμφωνα με πληροφορίες το υπουργείο Εσωτερικών προσανατολίζεται να αποστείλει εγκύκλιο προς τις περιφέρειες προκειμένου να ενημερώνουν τακτικά την αρμόδια διεύθυνση του υπουργείου για το βαθμό ανταπόκρισης των δήμων και τα προβλήματα που εντοπίζουν. Η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών δίνει μεγάλη βαρύτητα στην επιτυχία σύνταξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο πρόκειται για το βασικό και αναγκαίο εργαλείο προκειμένου να μπορέσουν να εντάξουν έργα τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Το διάστημα που έχουν για να ολοκληρώσουν το σχεδιασμό τους είναι ιδιαίτερα μικρό. Μέχρι το τέλος Απριλίου θα πρέπει να έχουν καταρτίσει τα σχετικά προγράμματα. Το υπουργείο Εσωτερικών έχει ήδη δώσει δεύτερη παράταση, και όπως όλα δείχνουν η πολιτική του ηγεσία δεν είναι διατεθειμένη να δώσει και τρίτη. Στους μεγάλους δήμους, οι οποίοι έχουν πάνω από 10.000 κατοίκους, η κατάρτιση των επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι υποχρεωτική, ωστόσο και οι μικρότεροι ΟΤΑ σε περίπτωση που καταρτίσουν σχέδια εξασφαλίζουν επιπλέον μόρια για να μπορέσουν να χρηματοδοτηθούν οι προτάσεις τους. Το τελευταίο διάστημα οι δήμοι των μεγάλων αστικών κέντρων και των πρωτευουσών των νομών, οι οποίοι υπολογίζονται στους 200, δείχνουν μεν να κινητοποιούνται, ωστόσο ελάχιστα είναι εκείνοι που έχουν ολοκληρώσει την κατάρτιση των Προγραμμάτων.

Τα βήματα κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Για πρώτη φορά οι δήμοι μέσα από το νέο νο-

μοθετικό πλαίσιο καλούνται να θέσουν στόχους και δραστηριότητες, τις οποίες οφείλουν να υλοποιήσουν εντός τεσσάρων ετών. Μέσα από το Επιχειρησιακό πρόγραμμα αξιολογούνται τόσο οι υπηρεσίες τους, όσο και οι δράσεις των Νομικών Προσώπων που εποπτεύουν.

Το περιεχόμενο και η δομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων περιγράφονται στο άρθρο 205 του νέου Δημοτικού Κώδικα. Οι δήμοι θα πρέπει να προσδιορίζουν τους στόχους που βάζουν εξειδικευμένα και σε βάθος τετραετίας. Η έγκριση του προγράμματος γίνεται από την περιφέρεια η οποία, μεταξύ άλλων, ελέγχει την νομιμότητα των δράσεων και των διαδικασιών που τηρήθηκαν. Με απόφαση του Δημάρχου συγκροτείται Διεπιστημονική Ομάδα Έργου, η οποία υποστηρίζει τη δημοτική αρχή στην κατάρτιση του τετραετούς Προγράμματος.

Το Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου να βοηθήσει τους δήμους να εκπονήσουν μόνοι τα επιχειρησιακά προγράμματα, δημιούργησε, σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ, έναν αναλυτικό οδηγό. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν μεγάλο εύρος θεματικού αντικειμένου, ενώ παράλληλα, καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων και το σύνολο των τοπικών υποθέσεων ενός δήμου. Η εκπόνησή τους απαιτεί τη συμμετοχή όχι μόνο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του δήμου, αλλά και της ίδιας της τοπικής κοινωνίας. Για πρώτη φορά εισάγεται σε ευρεία κλίμακα στην Αυτοδιοίκηση η χρήση δεικτών μέτρησης αποδοτικότητας. Μάλιστα στόχος του υπουργείου Εσωτερικών είναι η υποχρεωτική χρήση των δεικτών να ισχύσει από την επόμενη δημοτική περίοδο. Οι δείκτες θα καθοριστούν με ειδική μελέτη που θα εκπονήσει η ΕΕΤΑΑ.

Στους γενικούς σκοπούς των τετραετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα, κατά κύριο λόγο, θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απότερους σκοπούς:

1ov . την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και

2ov . τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του

Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς:

- ▶ Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- ▶ Της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος
- ▶ Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Η δραστηριοποίηση των ΟΤΑ στους προηγούμενους τομείς, γίνεται κυρίως μέσω της κατασκευής τεχνικών έργων, της παροχής υπηρεσιών συντήρησης των τεχνικών υποδομών και της θέσπισης κανονιστικών όρων και ρυθμίσεων.

Οι αποδέκτες των δράσεων αυτών είναι οι διάφορες γεωγραφικές ενότητες του ΟΤΑ (Δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα, συνοικίες ή γειτονίες).

Η βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς:

- ▶ Κοινωνικής πολιτικής
- ▶ Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού
- ▶ Οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει υποπρογράμματα και δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- ▶ στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- ▶ στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- ▶ στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικο-

νομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει και στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή τοπικών υπηρεσιών.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα των Ο.Τ.Α. αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού τους ρόλου και βασικό άξονα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων. Στα επιχειρησιακά προγράμματα των δήμων, περιγράφονται αναλυτικά τα προβλήματα της κάθε περιοχής, οι πιθανές λύσεις και οι δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν.

Για παράδειγμα στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης αποτυπώνεται ο ενεργός πληθυσμός, οι άνεργοι, οι μεταβολές των ποσοστών ανεργίας, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του δήμου και αντίστοιχα οι δυνατότητες επίλυσης μέσω του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση, η αξιοποίηση του Δ' ΚΠΣ, ενώ στον τομέα της προστασίας, ασφάλειας ζωής και περιουσίας των πολιτών προτείνεται η συγκρότηση και λειτουργία υπηρεσιών δημοτικής αστυνομίας και η βελτιστοποίηση των μηχανισμών αντιμετώπισης κινδύνων από φυσικά αίτια.

Οι δείκτες παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Τους δείκτες αποτελεσμάτων, με τους οποίους παρακολουθείται η επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος και τους δείκτες εισροών και εκροών, μέσω των οποίων παρακολουθείται η υλοποίηση των δράσεων ενός δήμου. Όπως επισημαίνεται από την ειδική επιστημονική ομάδα της ΕΕΤΑΑ, αξιοποιώντας τους δείκτες εισροών, εκροών και αποτελεσμάτων προκύπτουν οι δείκτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της λειτουργίας ενός δήμου. Αυτό ουσιαστικά δείχνει και το επίπεδο υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος. Για την παρακολούθηση των γενικών και ειδικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αξιοποιούνται δείκτες αποτελεσμάτων, με τους οποίους αξιολογείται η απο-

τελεσματικότητα των δράσεων του προγράμματος. Οι δείκτες αποτελεσμάτων διακρίνονται σε δείκτες ανάπτυξης και ωφελειών, δείκτες δραστηριοτήτων και εξυπηρέτησης του πολίτη, δείκτες ανθρώπινου δυναμικού και υλικοτεχνικής υποδομής και οικονομικούς δείκτες

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι αναγκαία συγκεκριμένα βήματα. Σύμφωνα με τις βασικές κατευθύνσεις που δίδονται στον ειδικό οδηγό κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α. που έχει εκπονήσει η ΕΕΤΑΑ, οι αρμοδιότητες των δήμων ομαδοποιούνται σε τρεις θεματικούς τομείς περιβάλλον, κοινωνική πολιτική και τοπική οικονομία. Ο κάθε τομέας περιλαμβάνει θέματα τοπικής ανάπτυξης που αντιστοιχούν στις αρμοδιότητες των δήμων. Τα θέματα περιβάλλοντος εξειδικεύονται σε δύο κατηγορίες, εκείνες του φυσικού περιβάλλοντος και εκείνες του οικιστικού. Μία αναλυτική εικόνα των τομέων παρουσιάζεται παρακάτω.

Φυσικό Περιβάλλον

- ▶ Προστασία και διαχείριση φυσικών πόρων (υδατικοί και εδαφικοί πόροι, ορεινοί όγκοι, δάση, ακτές και θαλάσσιο περιβάλλον, προστατευόμενες περιοχές)
- ▶ Ρύπανση περιβάλλοντος - Δημοτικά εργαστήρια
- ▶ Θέματα χωροταξίας και χρήσεων γης
- ▶ Πυρκαγιές δασών και χώρων διάθεσης απορριμμάτων
- ▶ Οδική πρόσβαση οικισμών
- ▶ Αποκατάσταση και ανάπλαση περιοχών
- ▶ Διαχείριση στερεών αποβλήτων
- ▶ Κοιμητήρια

Οικιστικό Περιβάλλον

- ▶ Θέματα πολεοδομίας και αστικών χρήσεων γης
- ▶ Οικιστική και πολεοδομική ανάπτυξη περιοχών
- ▶ Κοινόχρηστοι χώροι (χώροι πρασίνου, αναψυχής, πλατείες, προστασία κοινόχρηστων χώρων)
- ▶ Καθαριότητα οδών και κοινόχρηστων χώρων - Αποκομιδή απορριμμάτων
- ▶ Κυκλοφορία - στάθμευση - αστική συγκοινωνία

- ▶ Χωροθέτηση και καθορισμός όρων λειτουργίας υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων (λαϊκές αγορές, εμποροπανηγύρες, υπαίθρια διαφήμιση), μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων και επιχειρήσεων ή καταστημάτων

- ▶ Αισθητική πόλεων και οικισμών
- ▶ Αποχέτευση και βιολογικός καθαρισμός
- ▶ Ύδρευση, τηλεθέρμανση, αφαλάτωση
- ▶ Ηλεκτροφωτισμός κοινόχρηστων χώρων
- ▶ Οδοποιία, πεζόδρομοι

Ενδεικτικά παραδείγματα δράσεων

Στον αναλυτικό οδηγό που έχει εκπονηθεί αναφέρονται αρκετά παραδείγματα δράσεων, ανάλογα με το δήμο και τον τομέα που αυτά αναπτύσσονται. Ένα από τα παραδείγματα αυτά είναι και το παρακάτω στο οποίο φαίνεται οι δράσεις που αποφάσισε να προχωρήσει ένα δήμος σε συγκεκριμένες κατηγορίες. Στον τομέα περιβάλλον και ποιότητα ζωής αποφάσισε:

- ▶ Να προχωρήσει στην αύξηση του αστικού πρασίνου, να εξασφαλίσει πρόσβαση σε κοινόχρηστους χώρους για όλους τους πολίτες, να προωθήσει οικιστικές αναπλάσεις και σε πολεοδομικές αλλαγές.
- ▶ Να αντιμετωπίσει προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης στο κέντρο της πόλης
- ▶ Να μειώσει τη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος
- ▶ Να βελτιώσει το επίπεδο καθαριότητας της πόλης

Στην κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμό και Αθλητισμό αποφάσισε:

- ▶ Βελτίωση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας (νηπίων, ηλικιωμένων κ.λπ.)
- ▶ Υποστήριξη ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων
- ▶ Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των ζητημάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης των σιγγάνων της περιοχής
- ▶ Βελτίωση της κατάστασης των σχολικών κτηρίων
- ▶ Ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής
- ▶ Εξασφάλιση δυνατοτήτων συμμετοχής σε πολιτιστικές εκδηλώσεις
- ▶ Εξασφάλιση δυνατοτήτων συμμετοχής σε αθλητικές εκδηλώσεις

Στην τοπική Οικονομία και Απασχόληση το σχέδιο προβλέπει:

- ▶ Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού
- ▶ Αύξηση των επισκεπτών της περιοχής
- ▶ Δημιουργία οικονομικών υποδομών
- ▶ Υποστήριξη των οικονομικών μονάδων της περιοχής
- ▶ Υποστήριξη της καινοτομίας
- ▶ Βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης
- ▶ Μείωση της ανεργίας των νέων
- ▶ Μείωση της ανεργίας των γυναικών

Ειδικό παράδειγμα για τον τουρισμό

Το παράδειγμα αυτό δείχνει αν ένας δήμος στοχεύει στην τουριστική του ανάπτυξη, τι σχέδιο μπορεί να καταρτίσει. Ξεκινώντας από ένα μακροπρόθεσμο πλάνο στο οποίο θα καταγράφεται η οργάνωση μίας συντονισμένης εκστρατείας ανάπτυξης του τουρισμού, προτείνει τη συνεργασία με την Νομαρχία, το Επιμελητήριο, τους τουριστικούς πράκτορες και τους ξενοδόχους της πόλης. Που στοχεύει με την κίνηση αυτή; Στα εξής:

- ▶ Την αύξηση της ξενοδοχειακής υποδομής.
- ▶ Την εξασφάλιση της δυνατότητας φιλοξενίας πολυαριθμών αποστολών,
- ▶ Την δημιουργία μουσείων και Δημοτικής πινακοθήκης.
- ▶ Την αξιοποίηση ορεινών όγκων και χιονοδρομικών κέντρων
- ▶ Την αξιοποίηση των εκκλησιαστικών μνημείων και μοναστηριών
- ▶ Τον καλλωπισμό των αξιοθέατων μνημείων ή κτιρίων της πόλης και τον κατάλληλο φωτισμό τους.
- ▶ Την εξερεύνηση και κατάλληλη αξιοποίηση σπηλαίων.
- ▶ Την οργάνωση διαδικασίας συλλογής υλικού, έκδοσης εγχειριδίου και διενέργειας σεμιναρίου με σκοπό την ειδική εκπαίδευση για ξενάγηση στα αξιοθέατα της πόλης και του Νομού.
- ▶ Την επιμέλεια και διαρκή ανανέωση ενημερωτικών εκδόσεων και souvenirs σχετικών με την τοπική τουριστική θεματολογία.

Στο επίπεδο του εποχιακού τουρισμού θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένα σχέδιο με την οργάνωση πολιτιστικών, αθλητικών και φολκλορικών εκδηλώσεων (φεστιβάλ οικολογικού ντοκιμαντέρ, φεστιβάλ χορωδίων κ.ά.).

ΤΕΤΡΑΕΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΤΑ

Αυτή την περίοδο οι Δήμοι, βάσει του νέου ΔΚΚ, εκπονούν τετραετή επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ). Κρίσιμο ζήτημα για την επιτυχία σύνταξης των προγραμμάτων αποτελεί η ενεργοποίηση του κάθε Δήμου, ώστε το ΕΠ να αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των εμπλεκόμενων.

Του Η. ΛΙΤΣΟΥ,
στελέχους Διεύθυνσης Οργάνωσης και Πληροφορικής της Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Η πρακτική της ανάθεσης της σύνταξης του προγράμματος σε εξωτερική μελετητική ομάδα δεν θα οδηγήσει στα επιθυμητά αποτελέσματα. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα δεν αποτελεί μια μελέτη αλλά το προϊόν μιας σημαντικής σημασίας (για τον ΟΤΑ και τους κατοίκους του) διαδικασίας στην οποία εμπλέκονται με σαφώς καθορισμένο τρόπο : αιρετά όργανα, υπηρεσιακά στελέχη, τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών. Ο ρόλος των εξωτερικών συμβούλων συνίσταται στο να λειτουργήσουν ως «καταλύτες και διευκολυντές» της όλης διαδικασίας, εγγυώμενοι την επιστημονική της διάσταση και όχι στο να υποκαταστήσουν τον ουσιαστικό ρόλο των υπηρεσιακών προϊσταμένων και της αιρετής ηγεσίας, που συνίσταται στην εισήγηση και λήψη των στρατηγικών και επιχειρησιακών αποφάσεων. Για το σκοπό αυτό η διεπιστημονική ομάδα έργου του κάθε Δήμου θα πρέπει να έχει ενεργό, συντονιστικό ρόλο στην διαδικασία εκπόνησης.

Μέχρι το τέλος Απριλίου οι ΟΤΑ θα πρέπει να ολοκληρώσουν τη σύνταξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων τους. Από την περίοδο αυτή και μετά δημιουργείται η ανάγκη εφαρμογής τους, μέσω των ετήσιων προγραμμάτων δράσης καθώς και η ανάγκη παρακολούθησης και αξιολόγησης της υλοποίησής τους.

Ο προγραμματισμός δεν αποτελεί μια εφάπαξ ενέργεια (με τη μορφή μελέτης) που ολοκληρώνεται και σταματά, αλλά το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της υπηρεσίας προγραμματισμού ενός ΟΤΑ. Η κατάρτιση τετραετών ΕΠ αποτελεί μια άριστη ευκαιρία για την εισαγωγή στους ΟΤΑ συστηματικών διαδικασιών σχεδιασμού, προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας τους και τη δημιουργία στο εσωτερικό τους ανάλογων δομών.

Η ύπαρξη και μόνο των προγραμμάτων χωρίς να διασφαλίζονται οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί για την εφαρμογή τους, την παρακολούθηση της υλοποίησής τους και την αξιολόγησή τους από τον ίδιο τον ΟΤΑ, δεν πρόκειται να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές. Ακόμα και αν το ΕΠ συνταχθεί χωρίς την υποστήριξη μιας υπηρεσίας Προγραμματισμού, οι δυσκολίες και τα εμπόδια στη φάση της υλοποίησης του προγράμματος, δημιουργούν την ανάγκη για συχνές αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις. Οι αλλαγές αυτές δεν θα μπορούν να γίνουν, αν ο ίδιος ο Δήμος δεν έχει αναπτύξει την αναγκαία επιτελική δομή (Υπηρεσία Προγραμματισμού).

Με την ολοκλήρωση των ΕΠ, η ΕΕΤΑΑ, υπό την εποπτεία του ΥΠΕΣ και της ΚΕΔ-ΚΕ, θα μπορούσε να υλοποιήσει ένα πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξης των Δήμων προκειμένου να ενισχυθούν οι λειτουργίες προγραμματισμού της δράσης τους. Το πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει:

- Προετοιμασία του θεσμικού πλαισίου για τη συγκρότηση και στελέχωση υπηρεσιών προγραμματισμού στους Δήμους
- Σύνταξη οδηγού οργάνωσης και λειτουργίας υπηρεσιών προγραμματισμού
- Σύνταξη οδηγού παρακολούθησης και αξιολόγησης των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Αλλάζει το σύστημα χρηματοδότησης από τον Σεπτέμβρη

Μέχρι 31 Αυγούστου έχουν εξασφαλισμένη χρηματοδότηση οι προνοιακές δομές των δήμων που χρηματοδοτούνται από το Β΄ και Γ΄ ΚΠΣ, δηλαδή οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και ΑΜΕΑ, το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Από 1η Σεπτέμβρη 2008 το σύστημα χρηματοδότησης όχι μόνο αλλάζει, αλλά εναρμονίζεται με τις αρχές της ανταγωνιστικότητας που προτάσσει η νέα προγραμματική περίοδος 2007-2013. Γεγονός που σημαίνει ότι πλέον θα χρηματοδοτείται ο δικαιούχος χρήστης του προγράμματος και όχι ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος, όπως ίσχυε μέχρι τώρα.

Ποιες αλλαγές δρομολογεί το υπουργείο Απασχόλησης

Συγκεκριμένα όπως διευκρινίστηκε κατά τη διάρκεια της συνάντησης της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής, Απασχόλησης και Αλληλεγγύης της ΚΕΔΚΕ με τον γενικό γραμματέα Διαχείρισης Κοινοτικών και άλλων πόρων του υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κ. Γ. Τσουτσοπλίδη, η οποία είχε ως αντικείμενο μεταξύ των άλλων και το κρίσιμο ζήτημα της συνέχισης της χρηματοδότησης των προνοιακών δομών των δήμων η απευθείας χρηματοδότηση των δημοτικών προνοιακών δομών λήγει στις 31 Αυγούστου.

Μετά τη συγκεκριμένη ημερομηνία –και μέχρι το 2010– θα ισχύσει νέο πλαίσιο χρηματοδότησης, σύμφωνα με το οποίο θα γίνεται προκήρυξη θέσεων για χρήστες - δικαιούχους του προγράμματος, δηλαδή εργαζόμενες γυναίκες αν πρόκειται για επιδότηση παιδικού σταθμού, ή ηλικιωμένοι, αν πρόκειται για υπηρεσίες που προσφέρει σήμερα το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Μετά από διαδικασίες αξιολόγησης –τα κριτήρια δεν έχουν ακόμη αποφασιστεί– ο ενδιαφερόμενος θα πάρει «εντολή τοποθέτησης» στο πρόγραμμα, το οποίο αντιστοιχεί σε επιδότηση 2.000 ευρώ ετησίως. Στη συνέχεια ο δικαιούχος χρήστης θα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τον φορέα - δημοτικό ή ιδιωτικό - που θα φιλοξενησει το παιδί του, ή που θα

παράσχει υπηρεσίες φροντίδας στο σπίτι στον ηλικιωμένο.

Οι φορείς, εν προκειμένω οι δημοτικές δομές πρόνοιας ή οι αντίστοιχες ιδιωτικές, για να μπορούν να παράσχουν αυτές τις υπηρεσίες θα πρέπει να έχουν πιστοποιήσει τις θέσεις τους. Αυτό θα γίνει μέσα από ανοιχτό δημόσιο διαγωνισμό, που θα προκηρύξει δημόσιος φορέας, πιθανότατα το υπουργείο Απασχόλησης ή ο ΟΑΕΔ, όπου οι ενδιαφερόμενοι φορείς μετά από αξιολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρουν θα κατοχυρώσουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν παιδιά, ή να φροντίζουν ηλικιωμένους.

Το πρώτο ζήτημα που προκύπτει είναι ότι ακόμη δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι διαδικασίες υλοποίησης του νέου πλαισίου χρηματοδότησης. Με δεδομένο δε τα κριτήρια αναμένονται να είναι αυστηρά, ο όποιος οικογενειακός προγραμματισμός για τη νέα σχολική χρονιά είναι μετέωρος. Το ίδιο αβέβαιος καθίσταται όμως και ο προγραμματισμός εκ μέρους των δήμων. Αβέβαιο θεωρείται επίσης και το μέλλον των εργαζομένων που απασχολούνται στις προνοιακές δομές. Μετά τη λήξη της χρηματοδότησης με το νέο σύστημα και την είσοδο των ιδιωτικών παιδικών σταθμών στο σύστημα, θα μειωθούν, προφανώς, και οι θέσεις απασχόλησης στις δημοτικές προνοιακές δομές.

Σήμερα τουλάχιστον 20.000 νήπια και βρέφη

φιλοξενούνται στους βρεφονηπιακούς σταθμούς, που χρηματοδοτούνται από κοινοτικά κονδύλια, ενώ από το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» εξυπηρετούνται περισσότεροι από 100.000 ηλικιωμένοι. Σ' ολόκληρη τη χώρα λειτουργούν συνολικά 1.400 προνοιακές δομές, στις οποίες απασχολούνται περίπου 3.500 εργαζόμενοι.

Το δεύτερο ζήτημα, είναι ότι υπάρχει κίνδυνος να υποβαθμιστεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προκειμένου να μειωθεί το κόστος λειτουργίας των δομών αυτών.

Και τρίτον, ορατός είναι ο κίνδυνος να κλείσουν τέτοιες δημοτικές δομές ή να επιβάλλουν τροφεία προκειμένου να ανταπεξέλθουν.

Τι ζητά η ΚΕΔΚΕ

Το θέμα αναμένεται να απασχολήσει την ΚΕΔΚΕ λίαν συντόμως.

Ωστόσο η ΚΕΔΚΕ, και με την απόφαση του τελευταίου συνεδρίου της, ζητά να διασφαλιστεί «η συνέχιση της βιωσιμότητας των επιτυχημένων δομών κοινωνικής φροντίδας, που δημιουργήθηκαν με τα προηγούμενα Κ.Π.Σ. (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, «Βοήθεια στο Σπίτι», ΚΗΦΙ, Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας κ. λπ.), αλλά και του Εθνικού πιλοτικού προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», των Κέντρων Πρόληψης για τα ναρκωτικά και άλλων αξιόλογων συμβουλευτικών δομών με παράλληλη διασφάλιση της παραμονής του έμπειρου προσωπικού σ' αυτά.

Επιπλέον ζητά να επεκταθεί η νομοθετική δυνατότητα για μετακίνηση συμβασιούχων του Π.Δ. 164/2004 από τις Δημοτικές Επιχειρήσεις στους Δήμους και στα Νομικά τους Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου για όλες τις κοινωνικές δομές, όπως ισχύει για τους συμβασιούχους στο «Βοήθεια στο Σπίτι» και τα ΑΜΕΑ.

Επίσης ζητά μεταφορά στην Αυτοδιοίκηση των πόρων, από τους Κωδικούς του Προϋπολογισμού που αντιστοιχούσαν σε δαπάνες κατασκευής υποδομών για μεταφερθείσες αρμοδιότητες (βρεφονηπιακοί, αθλητικά κέντρα κ.λπ.).